

Dosarul nr.2r-238/20

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Central (jud. Gh. Tocaiuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Garbuz, A. Ciobanu, Iu. Grosu)

DECIZIE

03 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Anatolii Jurcov,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolii Jurcov împotriva Luciei Danilișin cu privire la repararea prejudiciului cauzat ca urmare a încălcării dreptului la un proces echitabil și încasarea sumei,

împotriva încheierii din 13 martie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Anatolii Jurcov,

c o n s t a t ă:

La 27 martie 2019, prin intermediul poștei (f.d.5), Anatolii Jurcov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Luciei Danilișin solicitând încasarea prejudiciului în sumă de 10000 de euro cauzat ca urmare a încălcării dreptului la un proces echitabil.

La 02 aprilie 2019, prin intermediul poștei (f.d.30), Anatolii Jurcov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Luciei Danilișin solicitând încasarea sumei de 51000 de euro, ce constituie costul apartamentului nr.20 situat în or. Dondușeni, str. 31 August, nr.4/1, precum și venitul ratat, prejudiciul moral și cheltuielile de judecată.

Prin încheierea din 22 aprilie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, s-au conexas cauzele civile într-o procedură.

Prin încheierea din 22 aprilie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, s-a remis Curții de Apel Bălți pentru examinarea chestiunii strămutării prezentei cauze civile la o instanță egală în grad.

Prin încheierea din 24 mai 2019 a Curții de Apel Bălți s-a admis cererea de strămutare și s-a strămutat cauza civilă spre examinare Judecătoriei Soroca, sediul Central.

Prin încheierea din 26 iunie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, s-a încetat procesul civil la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolii Jurcov împotriva Luciei Danilișin cu privire la repararea prejudiciului cauzat ca urmare a încălcării dreptului la un proces echitabil și încasarea sumei.

La 12 iulie 2019, prin intermediul poștei (f.d.63), Anatolii Jurcov a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 26 iunie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central.

Prin decizia din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a admis recursul declarat de Anatolii Jurcov și s-a casat integral încheierea din 26 iunie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, cu restituirea cauzei spre rejudecare Judecătoriei Soroca, sediul Central, în același complet de judecată, pentru soluționarea fondului cauzei.

Prin hotărârea din 07 noiembrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Anatolii Jurcov împotriva Luciei Danilișin cu privire la repararea prejudiciului cauzat ca urmare a încălcării dreptului la un proces echitabil și încasarea sumei.

La 22 noiembrie 2019, prin intermediul poștei (f.d.87), Anatolii Jurcov a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 07 noiembrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central.

Prin încheierea din 20 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Anatolii Jurcov împotriva hotărârii din 07 noiembrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central; s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării la Curtea de Apel Bălți a cererii de apel în care să fie indicată esența și temeiurile apelului, argumentul ilegalității sau netemeinicieii hotărârii contestate, a motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și a probelor invocate în susținerea apelului, însoțit de traducerea în limba română, în copii pentru toți participanții la proces, stabilindu-i termen până la data de 10 martie 2020 ora 16:00; totodată, s-a explicat apelantului că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

La 27 februarie 2020, prin intermediul poștei (f.d.105), Anatolii Jurcov a depus în instanța de apel un înscris prin care și-a exprimat dezacordul cu conținutul încheierii din 20 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți.

Prin încheierea din 13 martie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a restituit apelul declarat de Anatolii Jurcov împotriva hotărârii din 07 noiembrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central.

La 27 martie 2020, prin intermediul poștei (f.d.109), Anatolii Jurcov a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 13 martie 2020 a Curții de Apel Bălți solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate.

În motivarea recursului s-a invocat că, în temeiul art. 364 alin.(1)-(3) Cod de procedură civilă, a depus cererea de apel în formă scrisă în limba rusă, limba pe care o posedă. De altfel, textul normei nu indică despre faptul că cererea de apel urmează a fi tradusă, se menționează doar despre înscrisurile redactate într-o limbă străină, precum că urmează a fi depuse traduse, însă înscrisuri nu a prezentat.

Totodată, a menționat că probe noi nu a prezentat, toate au fost prezentate în prima instanță.

Recurentul a opinat că Curtea de Apel Bălți era obligată să examineze cauza în ordine de apel în baza cererii depuse.

De asemenea, a afirmat că necunoașterea limbii nu poate servi ca temei de a leza dreptul părții la un proces echitabil garantat de CEDO.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată în data de 13 martie 2020, iar Anatolii Jurcov a declarat recurs la 27 martie 2020, prin intermediul poștei (f.d.109).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei încheierii instanței de apel la 16 martie 2020 și recepționarea de către partea recurentă la 19 martie 2020, conform avizului de recepție (f.d.110). Astfel, recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Anatolii Jurcov și va casa încheierea contestată cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Colegiul relevă că hotărârea din 07 noiembrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, a fost contestată cu apel la 22 noiembrie 2019, prin intermediul poștei (f.d.87), de către Anatolii Jurcov (f.d.85).

În temeiul art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 20 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Anatolii Jurcov împotriva hotărârii din 07 noiembrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central; s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării la Curtea de Apel Bălți a cererii de apel în care să fie indicată esența și temeiurile apelului, argumentul ilegalității sau netemeinicieii hotărârii contestate, a motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și a probelor invocate în susținerea apelului, însoțit de traducerea în limba română, în copii pentru toți participanții la proces, stabilindu-i termen până la data de 10 martie 2020 ora 16:00 (f.d.97).

La 27 februarie 2020, prin intermediul poștei (f.d.105), Anatolii Jurcov a depus în instanța de apel un înscris prin care și-a exprimat dezacordul cu conținutul încheierii din 20 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți (f.d.104).

Instanța de apel, în temeiul art. 369 alin.(1) lit.a) Cod de procedură civilă, prin încheierea din 13 martie 2020, a restituit apelul declarat de Anatolii Jurcov împotriva hotărârii din 07 noiembrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, motivând că nu a fost prezentat instanței apelul motivat însoțit de traducerea în limba de stat (f.d.106).

Or, în virtutea art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Colegiul prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat și argumentelor aduse în favoarea casării acestuia, va admite recursul și va casa încheierea contestată cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel, din considerentele ce succed.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul relevă că, instanța de apel a motivat restituirea cererii de apel depuse de Anatolii Jurcov prin faptul că apelantul nu a prezentat instanței apelul motivat însoțit de traducere în limba de stat.

Inițial Colegiul precizează că art. 13 alin. (1), (4) din Constituția Republicii Moldova prevede că limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine. Modul de funcționare a limbilor pe teritoriul Republicii Moldova se stabilește prin lege organică.

Conform art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514 din 06 iulie 1995 statuează că procedura judiciară se desfășoară în limba moldovenească.

Prevederi legale similare se conțin și în art. 24 alin. (1) Cod de procedură civilă, în conformitate cu care judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba moldovenească.

Or, unul din principiile fundamentale ale procesului civil și penal este principiul limbii oficiale de procedură, care este garantat în art. 118 din Constituție, art. 24 din Codul de procedură civilă și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Deși, textul normelor de drept evocate statuează despre limba oficială de procedură, Colegiul punctează că instanțele au obligația de a corela aceste prevederi legale cu situația de fapt.

La acest capitol, Colegiul precizează că, Anatolii Jurcov se află în detenție în Penitenciarul nr. 17-Rezina, unde își ispășește pedeapsa.

Conform poziției sale, recurentul a afirmat că limba rusă este limba care o posedă, ceea ce și determină prezentarea actelor în limba cunoscută de recurent.

În această ordine de idei, având în vedere concluzia instanței de apel, Colegiul relevă că, instanța ierarhic inferioară nu a luat în considerare că această dispoziție a sa va afecta esența dreptului reclamantului în ceea ce vizează accesul liber la justiție și la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Evocând dispoziția art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform căruia orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime, Colegiul va reține argumentele recurentului ca fiind relevante speței.

De altfel, obligarea apelantului/recurent de a prezenta cererea de apel motivată în limba de stat, având în vedere că posedă limba rusă și se află în custodia statului, precum și este în imposibilitate de a beneficia de serviciile unui traducător autorizat pentru a înlătura neajunsurile menționate în ceea ce vizează prezentarea apelului motivat în limba de stat, nu ar duce decât la îngrădirea dreptului lui Anatolii Jurcov de acces liber la justiție.

În altă ordine de idei, dreptul la asistență juridică în procesul civil este unul personal și doar partea este în drept să decidă în privința acestui aspect.

În temeiul art. 8 alin. (1), (2), (3) Cod de procedură civilă, părțile, alți participanți la proces au dreptul să fie asistați în judecată de către un avocat ales ori

desemnat de coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat sau de un alt reprezentant, în cazurile prevăzute de prezentul cod. Asistența juridică poate fi acordată în orice instanță de judecată și în orice fază a procesului. Modul de acordare a asistenței juridice se stabilește de prezentul cod și de alte legi.

Implicit, faptul că reclamantul Anatolii Jurcov personal acționează în instanță și nu a apelat la serviciile unui avocat ales sau desemnat, este un motiv suplimentar ce determină casarea actului judecătoresc contestat.

Concomitent este de notat că una dintre prerogativele instanțelor de judecată este asigurarea persoanelor aflate în custodia statului dreptul de acces la justiție în limitele legislației în vigoare, or, acesta este un element inerent garantării dreptului la un proces echitabil.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, menținerea încheierii contestate nu ar duce decât la împiedicarea recurentului de a-și valorifica drepturile procedurale garantate atât de legislația națională, cât și internațională.

Efectivitatea dreptului de acces la instanță impune ca un individ să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale (Bellet împotriva Franței, Hotărârea din 4 decembrie 1995, pct. 42, 36, Cañete de Goñi împotriva Spaniei, nr. 55.782/00, pct. 34, CEDO 2002-VIII).

De altfel, dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982), or, drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă, reală și nu iluzorie sau teoretică, iar imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

În conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa încheierea contestată cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Anatolii Jurcov.

Se casează încheierea din 13 martie 2020 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolii Jurcov împotriva Luciei Danilișin cu privire la repararea prejudiciului cauzat ca urmare a încălcării dreptului

la un proces echitabil și încasarea sumei, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat